

pergel

ŞUBAT 2022
SAYI 3

Merha- met

İÇİNDEKİLER

MERHAMET NEDİR?_____	01
HAYAT IŞIĞIM _____	02
15 TEMMUZ ŞİİRLERİ_____	03
DESTAN YAZMIŞ KAHRAMANLAR GÜNÜ_____	04
MERHAMET_____	06-09
ÜMİTVAR_____	10-14
RÜYA_____	15
MKEMMELLİK YİTİÇİ_____	16-17
KALABALIK_____	18
İSİM_____	19-20
ANKET_____	21-22
İBN TUFEYL'İN HAY BİN YAKZAN'I VE DANİEL DEFOE'NUN ROBINSON CRUSOE ADLI ESERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME_____	23-24
TOLSTOY'UN SORULARI_____	25-26

Güzel ahlakın olmazsa olmazı

MERHAMET

Merhamet kelimesi sözlükte 'herhangi bir canlının acısını, kederini, mutsuzluğunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma' anlamına gelmektedir. Türkçede merhamet kelimesi hem insanlara hem Allah'a özgü bir duygu iken, aynı manaya gelen rahmet kelimesi ise Allah'a özgü bir duygudur. Buna karşın Kuran-ı Kerim'de çoğu yerde merhamet kelimesi yerine rahmet kullanılmıştır.

Merhamet Allah'ın kullarına lütfettiği bir duygudur. Her ne kadar günümüzde merhamet kişinin sadece hislerinde ve duygularında varmış gibi görülse de Gazali'ye göre bir kimseye gerçek anlamda merhametli denilebilmesi için onun acıdığı kişinin ihtiyacını gücü ölçüsünde karşılaması, bunu da hür iradesiyle yapması gerekir. Yani merhamet kişinin bir olay, durum veya kişi karşısında acıma duygusu hissetmesi değil, hissettiği duyguyu harekete geçirmesi demektir.

Allah bizlere bir iyilik aracı olarak merhamet duygusunu vermiştir. Bir kişiye acıyan kişi, eğer karşısındakine duygusal olarak rahatlamak için yardım ediyorsa, kendisini bu acıdan kurtarmak için yardım ediyorsa gerçekten merhametli değildir. Çünkü asıl merhametli kişi kendisinin değil karşısındaki kişinin rahata kavuşmasını amaçlamalıdır.

Kuran-ı Kerim'de birçok yerde merhamet ve aynı manaya gelen rahmet kelimesi kullanılmıştır. Bununla birlikte çoğu hadiste peygamber efendimiz bizlere merhametli ve şefkatli davranmamız gerektiğini buyurmuştur. Pek çok ayette kimsesiz ve çaresizler karşısında ilgisiz kalanlar, acımasız davrananlar, haksız yollarla yetimlerin mallarını yiyenler, kız çocuklarından utanç duyanlar ve onları acımasızca öldürenler 'Allah'ın doyumadığını biz mi doyuracağız?' diyenler ağır bir şekilde eleştirilmiştir.

Peygamber Efendimiz müminleri birbirlerini sevmekte, birbirlerine acımakta, organlarından biri hastalandığında diğerlerinin de bu yüzden elem çekip uykusuz kaldığı vücuda benzetmektedir. Nasıl ki organlardan birinde azıcık ağrı hissedildiğinde diğer organlar da onunla birlikte acı çekiyorsa müminler de birbirlerine bu şekilde bağlı olmalıdır.

Merhamet her insanın fitratında, yaratılışında, olan bir duygu olsa da bu duyguyu hayatına yaymak, insanlara, hayvanlara bu duyguyla muamele etmek, bunu kendine yön edinmek her mümin için önemlidir. Merhamet, İslam ahlakının olmazsa olmaz duygularındandır. Biz Müslümanlar da bunu bilerek yaşamalı, gelecek nesillerimize de yaşatmalıyız.

Semanur Aktar

Kaynakça: Kubbealtı lügati

Diyanet İslam Ansiklopedisi

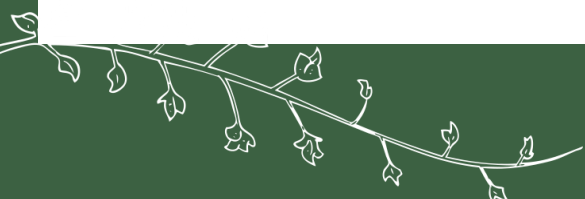

Tüm Öğretmenlerimizin
Öğretmenler Günü
Kutlu Olsun ...

HAYAT IŞIĞIM

Küçücük kalbimde çok büyük sevgin.
Hiç bitmeyecek sana olan saygım, engin.
Her birimiz senin eserin, senin rengin.
Yolumu aydınlatan neferim,
Bilginle çağlasın her bir şehrim.
Karanlıktan aydınlığa seferim.
Umudum, gençliğim, her şeyim.
Kalbim de sana hep yer olacak.
Ömrüm boyunca böyle kalacak.
Her insan seninle hayat bulacak.
Elden ele taşınacak bu sancak.
Aldığım bayrağı taşıyacağım.
Vatanın her yerine ulaşacağım.
Bilgiyle, sevgiyle çağlayacağım,
Sözüm söz olsun yılmayacağım.

15 TEMMUZ

Vatanın kara günü!
Bu millet unutmamalı dünü ve bugünü.
Kahraman Türk milleti!
Hainlere gösterdi gücünü.

Bizi mi yıkacak hainler?
Kendi ölüm emrini yazanlar.
Milletim al bayrağın altında,
Hainler kaçacak delik ararlar.

Ey kahraman Türk milleti!
Yurdun sancağı herkesin ümidi.
Çocuklar, gençler ve yaşlılar...
15 Temmuz kahramanlarını unutmayacaklar.

Ceydanur Sarraç

15 TEMMUZ GECESİ

15 Temmuz gecesi,
Kahramandı Türk milleti.
Duyurdu tüm dünyaya,
Özgürlüğün sesini.

Düşman o gece çoktu,
En büyük kaynağı korkuydu.
Ama 15 Temmuz günü,
Millet cesaretiyle hainleri yendi.

Vatanlarına duydukları sevgiyle,
Korkmadan ve yılmadan,
Yürüdüler kahramanca ileri,
Aynı Ömer Halis Demir gibi.

Merve Ulusoy

MİLLETİN KAHRAMANLARI

Esaret bulutları üstündeydi yurdumun,
İhanet rüzgârları içindeydi ordum.
Milletin evlatları farkındaydı oyunun.
Yeniden yırttı dağları, aşılmaz engelleri,
Dalgalandı nazlı hilal, selalar eşliğinde,
Sokaklara taşarak yeniden kurdu birliği,
Milletin Mehmetleri, Ayşeleri...

Fatmanur Göktaş

15 Temmuz

DESTAN YAZMIŞ KAHRAMANLAR GÜNÜ

Türkiye, şu anda İslam dünyası açısından çok önemli bir konuma sahip. Hatta belki de güçlü kalmış tek müslüman ülke bile diyebiliriz. Bu ülke üzerinde pek çok oyun oynanmış ve maalesef hâlâ da oynanmaya çalışılıyor. Kimi zaman savaşla, kimi zaman politikayla, kimi zaman askeri güçle, hatta kimi zaman dîni değerleri kullanma yoluyla yurdumuz zarara uğratılmaya, belki de yıkılmaya çalışılmış, çalışılıyor.

Bu ülkenin ele geçirilmeye çalışıldığı ve üzerinden sadece 5 yıl geçmiş olan 15 Temmuz'da yaşadığı talihsizliklerden biridir. O gün, FETÖ terör örgütü tarafından ülke darbe ile ele geçirilmeye çalışılmıştır. Eğer o gün bu darbe başarılı olsaydı, belki de biz şu anda, şairin de dediği gibi, "ÖZ YURDUNDA GARIPSİN, ÖZ VATANINDA PARYA" olacaktık. Yıllarca dîni bir kurum görünümü verip, insanların dîni değerlerini sömüren FETÖ terör örgütü başarılı olabilir ve belki de savaş bile çıkabilir ya da başımıza zalim bir devlet başkanı da gelebilirdi. Hatta Allah korusun, belki de; Türkiye diye bir devlet bile kalmayabilirdi. Bunların hepsi olasılık dahilinde çünkü.

Millet olarak herkes farkında ki bu terör örgütü yalnız başına değil. Arkasında kötü emelleri olan güçler var ve bu güçlerin derdi de bizi bir şekilde yıkmak. Ama çok şükür ki, Allah'ın izniyle onların kötü emelleri gerçekleşemedi. Çünkü bu ülkeyi namerde teslim etmeyecek kadar çok seven, imanlı yürekler var. Bu ülke için canını veren; Ömer Halis Demirler, Erol Olçoklar, Ayşe Aykaçlar ve daha niceleri var. Gaziler var. Bu ülke için gece gündüz çalışıp çabalayan Cumhurbaşkanımız, yazarlarımız, öğretmenlerimiz, esnafımız, mühendislerimiz, mimarlarımız, doktorlarımız ve yekvücut olmuş 7'den 70'e yürekli halkımız var. Bu kahramanlar var olduğu müddetçe, Allah'ın izniyle ülkemiz varlığını korumaya devam edecektir.

Bizler, "15 Temmuz nedir?" diye soranlara şunu söyleyebiliriz: 15 Temmuz bir destandır. Halkın zorbaları alt ettiği bir destandır. Bu yurdun her isteyenin hakim olmaya kalkabileceği bir ülke olmadığının kanıtlandığı bir destandır. Vatani için tankların önünde duran insanların var olduğunu gösteren bir destan. Canı pahasına bu vatani koruyan kahramanların başrolde olduğu bir destan. Din üzerinden insanları kandırmaya çalışan ikiyüzlülere, hadlerinin bildirildiği bir destan...

Yüce Allah, vatanımıza zeval vermesin. Bizlere iman dolu yürekler, Ömer Halis Demirlerdeki, Ayşe Aykaçlardaki cesaret gibi cesaret versin. Ve bizlerden hidayetini esirgemesin.

Hale Dilara Eroğlu

İzi silinmez hatıra

15 TEMMUZ DESTANI

Toplumların cesaretlerini, azimlerini ve kahramanlıklarını anlatan birçok destanları vardır. Kimine hayal gücünün ürünleri yerleştirilir, kimi ise bu etkilerden tamamen uzak, saf gerçeklikle dōşelidir. Yakın bir tarihte gerçekleşen bir gece de, milletimizin kahramanlık destanıdır. 15 Temmuz'da hainlerin bütün emelleri ve planları kahraman halkımız sayesinde pūskürt÷lmüştür. Halkımız; karşısında bulunanların silah açısından daha güçlü oluşuna aldırış etmeden ve buna karşı korku duymadan cesurca mermilerin hedefine yürümüş, tankların önüne set olmuştur. Yüreklerinin derinlerinden gelen vatan sevgisi sayesinde bütün varları ve yoklarıyla bir bütün haline gelip birbirlerine kenetlenmiş, vatan konusunda her daim birlikte olduklarını açıkça göstermişlerdir.

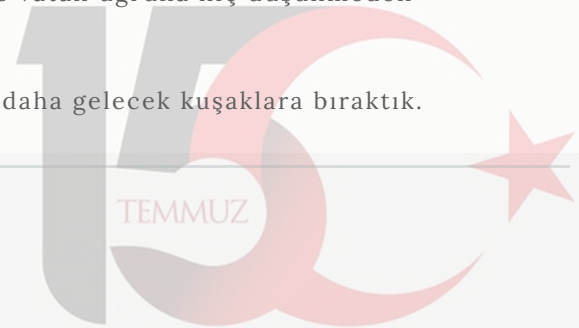
Ülkemizin yetiştirdiği düşmanlara karşı halkını korumakla görevli olan asker görünömlü kişiler maalesef kendi halkına ateş açmış, ancak topraklarını korumak için kullanabileceği tankları onların üstüne sürmüştür. Aşağılık bir şekilde kendi komutanlarını esir almış, yüzlerce masum insanı şehit etmişlerdir. Birçok gencin ve çocuğun geleceklerini yok etmiş, hayallerini yıkmışlardır. Büyüklerimizin de geçmişlerinde izi silinmez acı bir hatıra bırakmışlardır.

Şehit ettikleri insanların evlatlarına, eşlerine, anne babalarına yalnızca o karanlık gecenin ağırlığını değil; bir de sevdiklerini kaybetmenin acısını yüklemişlerdir. Gazi olanların ellerinden hayatlarının, hayallerinin büyük bir kısmını söküp almışlardır. Yine de, bütün bunlara rağmen halkımız vatanını koruma konusunda pişmanlık duymadan bunu bir kayıp olarak değil, vatani uğruna şehadeti onur saymaktadır.

O gece hainler ülkeyi kendi ağılarına düşürmek peşindeyken, milletimiz o ağların yönünü değiştirerek onları bu ağlarına sarmış, esir etmiştir. Milletler, tarihleri kadar vardılar ve halkımız o gece hainlerin planlarını onların isteklerinin tersi yönde altın harflerle tarih sayfalarına yazmışlardır. Bu kahramanlık destanımız yalnızca bizim yazmamızla da kalmamış, birliğimizin kanıtı olarak da bütün dünyaya gösterilmiştir.

Türk halkı yaklaşık yüzyıl öncesinden de yaptığı gibi bu vatanın bize ait olduğunu bir kere daha göstermiştir dünyaya. Tıpkı Çanakkale Destanı gibi bu karanlık gecenin sonunu da kaniyla, canıyla, cesaretiyle aydınlatarak vatanın emin ellerde olduğunu kanıtlamıştır. Konu vatan olunca farklılıklarımıza rağmen bölünmez bir bütün olduğumuzu, gerekirse vatan uğruna hiç düşünmeden canımızı verebileceğimizi kenetlenerek gösterdik.

Türk milleti olarak bizler,15 Temmuz'da bir kahramanlık destanını daha gelecek kuşaklara bıraktık.

MERHAMET

“1,2,3,4... Derin nefes... İyisin, tamam sorun yok, her şey iyi...” Zihnimde tekerrür eden onlarca düşünce varken aralarından bir tanesini seçip beynime komut verdim. Kalabalığın içinden koşar adımla çıktım. Düzensiz nefeslerim ritme durmuşken okuldan dışarı bedenimi attım. Bulduğum duvar kenarına çöktüm. Yapamıyorum sözünü bu kadar yansıtmalı mıydım hiçbir fikrim yoktu... Ağır gelmişti gördüklerim, duyduklarım... Omzuma değen elle sıçradım. “Abla, iyi misin?” dolan gözlerim, ruhuma düşen sinir tohumlarıyla durdu. “ Sen kimsin be! İşine git...” Kumral kıvrıcık tutamları gözlerinin önüne düştüğünden siyah büyük gözlerinin hüznünü gizliyordu. Eliyle tutanlarını arkaya yatırdı. ”B-ben... Şey...” Aldığı bakışlardan sanırım küçük uzaklaştı yanımdan. Çektiğim dizlerime başımı yasladım. Ben ne yapacaktım bu boşlukla, nasıl dolacaktı bu uçsuz delik?...

*****

5 ay sonra...

Sizi sonsuzluğa çeken mavilik, belki de huzurun tek sebebiydi ya da benim ruhumun ihtiyacı olan okyanus vari kokuydu... Kapattığım gözlerimi açıp gökyüzüne diktim. “Umarım beni iyi izliyorsunuzdur, çünkü buna ihtiyacım var...” Bakışlarım bu sefer uçsuz maviliğe takıldı. Sahiden sonsuzluk insanı mutlu eder miydi?... Belki de ederdi, hiç denemeden bilebilir miydik? Gördüğüm sonsuzluktaki ruhu düşündüm, sahiden orda mıydı yokluğa karışan irisleri de... Çehreme odaklanmış gözleri hissedince kafamı çevirdim. Bu oydu... Kıvrıcık tutamları yine uslanmaz halde siyahlarına serpilmişti. Çekinerek gözlerini bana diktiğinde gözlerimi kaçırıp aynı yere kilitledim.” Yine niye karşıma çıktın bakalım küçük?” Huzursuzca yerinde kıpırdadığını hissettim. “Ben.. şey... Yani sadece kendi kendine konuştuğunu gördüm, üzüldüm. Ben de hep kendi kendime konuşuyorum çünkü...” Hayret edercesine aldığım nefes hem küçüğü hem beni tedirgin etti. “Bir daha beni takip etme küçük, git ve oyununu oyna.” Dudakları büzüldü bu sefer. “Ama kimse benimle oyun oynamıyor ki! Sen oynar mısın?” ilgisiz gözlerim gözlerini buldu. “ O zaman başka bir yere git küçük. Seninle oyun falan da oynamayacağım.”

Tekrar yerinde kıpırdandı. “Denizlere derdini fısıldayınca onlar seni dinliyor mu?” alayla kırıldı dudak kıvrımlarım bu kez. “Sır tutmayı biliyorlar, evet...” Parıldayan büyük gözlerine odaklandım bu kez. “ Deneyebilir miyim peki bende?” Omuz silktim umursamazca. Ellerini heyecanla önünde birleştirdi ve gözlerini kapattı. “ Abla sır tutabileceğini söyledi. Annemi melek yapmak istemedim.” Kendi gibi minik olan sırrını fısıldadı uçsuz maviliğe... Hevesle gözlerini açıp bana baktı bu kez. “Tutar değil

mi sırrımı abla?" Dolmuş gözlerim yaşanmışlığın verdiği acıyla sızlayınca bakışlarımı denize çevirip kısa bir evet gönderdim. Dolan gözlerime anlamsız bakışlar yolladı bu kez. "Üzdü mü seni deniz, yoksa sırrını mı anlattı?" endişeyle büyüyen siyahlarına baktım dudaklarım burukça kıvrılırken..." Hayır küçük sır saklamayı bilir bu mavilik." Anlaşılmayan birkaç mırıltı eşliğinde yerinden kalktı. Endişeyle vücudum reddedercesine atağa geçti. "Hey küçük! Aç mısın?" Işıldayan gözleri hevesle parıldadı, kafasını sallayınca. Dudak kıvrımlarıma yerleşen minik tebessümle baktım ona bu kez. Belki de insanları birleştiren şey aldığı akıl almaz yaralarıydı...

Kafeye gidene kadar sesini çıkarmadı. Cam kenarına oturup siparişleri verdik. Bakışlarım kıvrıcık tutamlarındayken, " Kaç yaşındasın bakalım sen?" büyük gözlerindeki ışıltı dudaklarına sıçradı bu sefer. "7 yaşındayım. Peki sen?" gözlerim bu sefer kafede dolaştı. "7 yaşında olmadığımı eminim." Ağzını açmış konuşacakken önüne konan tabakla yokluğa karıştı kelimeleri de... İştahla aldığı birkaç ısırık sonrası birden bıraktı yemeğini dolan gözleriyle. Endişeyle kavrulan zihnime gözlerim eklendi. "Ne oldu küçük?" gözyaşlarıyla parıldayan elalarını kaldırıp gözlerime dikti." Kalanını eve götürebilir miyim?" kaşlarımı kaldırdım merakla, " Neden yiyemiyor musun?" bakışları bu sefer zemine düştü usulca. "Söyle küçük neyin var?" yavaşça yutkundu bu sefer." Eve gitmek istiyorum. O da aç." Kaşlarım bu sefer daha fazla olamazmış çatıldı." Anlat bakalım, kim aç küçük?" aniden ayaklandı ve koşarak çıktı kapıdan. Belki kalbimde bir yerlerde parlayan, adını tam bilmediğim o duygu peşinden gitmemi söylüyordu ama zihnimdeki ses yapacak gücümün olmadığını haykırıyordu adeta. Gözlerimi kapatıp yetkiyi zihnime verdim. Belki yollarımız yine karşılaşırdı bu kıvrıcık oğlanla. Kim bilebilirdi ki?...

Birkaç gün sonra

Kaçıncı kez baktığımı bilmediğim çantama baktım bir kez daha. "Bulamadın mı canım?" bakışlarım karşımdaki çehreye odaklandı. "Bulamadım, eve gidip alacağım. Bugün proje için son tarih, hemen alıp gelirim." Cevap veya onay gerekmezsin okuldan ayrıldım. Evin bulunduğu mahalleye girince gözümü hızla yürüyen kıvrıcık tutamlı bir çocuk ilişti. Hakimiyetini sürdürmeye çalışan zihnim, duyguların esiri olmuş kalbime yayıldı. Takıldım peşine kıvrıcık saçlı küçüğün. Girdiği ara sokakların her birine girdim, en sonunda yolun ortasında durdu ve tek kelime etmedi. Yanına gittim usulca omzuna dokunduğumda hızla arkasına döndü. Yaşadığım şaşkınlığa kelime bulamadı boş zihnim. Bu. Gerçekten oydu. "Abla! Senin burada ne işin var?" dudaklarım rahatlığın verdiği hisle kıvrıldı." Denizler sırrını saklarken, ben de sakladım unuttun mu küçük?" bu sefer siyah büyük gözleri parladı minik çehresinde. Elimi uzattım bu sefer. "Hadi bana evini göster küçük."

Elime uzanacakken durdu, kaşları çatıldı. “Ama biz tanışmadık?” alayla bezenen ruhum sıfatımda yer edinmese de eğilip boylarımızı eşitledim. “Söyle bakalım küçük senin ismin ne?” dudakları minik bir tebessüm yakalarken. “Mert benim adım. Peki senin?” bakışlarım donukluğu eşliğinde mırıldandım. “Mavi.” Gözleri irileşti bu sefersiyahları parıldadı tıpkı sevindiği zamanlar gibi. “Mavi mi? Bu çok güzel Mavi abla.” Yaşadığım hayal kırıklığı geldi gözümün önüne. Hızla doğrulup tekrar elimi uzattım. “Hadi küçük evine gidelim.” Elimi sımsıkı tuttu bu sefer. Yavaş yavaş yürüdük. Küçük, bahçeli, sarı bir evin önünde durduk. Elini bıraktım önden o arkasından ben ilerledik.

Kapıyı çaldı usulca. “ Anneanne ben geldim.” Merdiven gıcirtısının verdiği rahatsız sestem sonra kapı aralandı. Altmışlı yaşların sonunda görünen yanakları kırmızı, aynı küçük gibi kıvrık seyrelmiş bukleleri olan mavi gözlü bir kadın karşıladı bizi.” Hoşgeldin yavrum.” Bakışları bana döndüğünde kaşları hafifçe çatıldı. “Buyur kızım kime bakmıştın?” yutkunup bakışlarımı ifadesiz tutmaya çalıştım. “Ben...” çocuk öne atıldı bu sefer. “Mavi abla evimi görmek istedi anneanne. Hadi oyuncaklarımı göstereceğim ona.” Kadın kocaman bir tebessümle kapıyı ardına kadar açtı. İçeriye girdik, kadın beni salona yönlendirdi. “Geç kızım otur şöyle.” Oturduğumda kahve ve atıştırmalık ikramı eşliğinde sohbete başladık. Eh... sanırım bazen ağzımdan sözcükler çıkabiliyordu. Küçük ve anneanesi yani, Nurdan Teyze birlikte yaşıyordu. Mert’in annesi onu Nurdan Teyzeye bırakmıştı, babası ise ne doğumda yüzünü göstermişti ne de sonrasında. “İşte böyle kızım arada birkaç ekşimiz oluyor tabi ama rahmetlinin maaşıyla idare ediyoruz.” Kafamı anladım dercesine salladım. Kahvemizi hızla bitirip ayaklandım. Daha fazla soru gelmeden evden Mertle vedalaşıp çıktım. Duvarlardan başka hiçbir dostumun olmadığı evime geldim. Koltuğa attım kendimi bezmişcesine. Kafamı koltuğun arkasına yasladım ve gözlerimi kapattım. Zihnimde geçen şeyler beni geçmişe götürdü. Sahiden kalbimde parıldayan merhamet duygusu onunla birlikte soğuk toprağa girmemiş miydi?Peki bu kez kalbimde parıldayan ışık neydi. Belkide insanlar geçmişe değil sadece kalbindeki boşluğa odaklanırsa orda ışık saçan merhamet, özlem duygusunu görürdü. Denemeye değerdi öyle değil mi? Kesinlikle...

Birkaç ay sonra...

Evet insanlar değişmez diyor bazı insanlar. Bazıları gidenin ardından ruhunu da teslim ediyordu bazı insanlar karanlıkta yok oluyordu, umut ışıkları sönüyordu belki ruhlarında ama hep dediğim gibi denemeye değerdii öyle değil mi? Çok sevdiğiniz birini kaybettiğiniz anda karşınıza çıkan kıvırcık tutamlar, sürekli parıldayan koca siyah gözler umut ışığınız olabilir miydi? Olmuştu. Geçen günler ve hatta aylar bana onu vermişti. Öyle bir anda gelmişti ki küçük, aklımı, inandığım her şeyi yerle bir etmişti. İçimde oluşan merhamet tohumları onu her gördüğümde yeni filizler açıyordu. Şimdi ise her şeyin bir nevi başladığı yerdeydik, uçsuz mavilikte... “Mavi abla?” gözlerim sonsuzlukta oyalanırken, “Söyle bakalım küçük.” Ellerini ovuşturdu. “Hani bugün senin doğum günün ya...” kaşlarını kaldırıp cümlenin devamını talep ettim mırıltıyla. “Ben sana bunu aldım.” Başımı çevirip minik elleriyle uzattığı pakete baktım. Siyah irisleri sevgiyle parlarken küçük bir tebessümle pakete uzandım. Mavi paketi açtığımda içinden küçük bir kar küresi çıktı. Kürenin içinde ise uçsuz maviliğin temsili hali vardı. Gözlerim istemsiz dolarken bakışlarımı kaçırdım.

Birkaç dakika sonra endişeyle fısıldadı.” Sevmedin mi?” dudaklarım titreyince kıvırcık tutamlarıyla oynamaya başladım ,kafasını göğsüme yasladım. “ Küçük sana bir tane abiden bahsetmişim hatırlıyor musun?” Başını yavaşça salladı.” İşte o abi maviyi çok severdi ve küçük çocuklarla da hep oyun oynardı hiç bıkmadan. Denizler onun da sırrını saklardı.” Gözleri parıladı, siyahın en uçsuz tonunu gösterdi yeşillerime. “Denizler onun da mı sırrını sakladı. Vay canına!” bu sefer dudaklarım genişçe kıvrıldı. Minik parmakları gamzelerimde gezindi. “Özlüyor musun o abiyi?” Ellerim kıvırcık tutamlarından burnuna kaydı. Burnuna dokunup iyice gerindim bankta. “Küçük artık benim sırrımı söyleme zamanım. Hem bu uçsuz mavilik, hem de sen sır tutacaksın.” Kafasını hevesle salladı. Yeşillerim bu kez gökyüzüyle kaplandı.” Umarım beni duyuyorsundur. Dinle artık ruhum karanlıkta takılı değil, kocaman siyah gözlü bir küçüğün elinde ve o tükenmiş umudumun ışığı. O benim kalbimde parlayan merhametimin sahibi. Belki beni duymuyorsundur ama hisset yalnız değilim.” Karşımdaki çehre anlamsız bakışlar yollasa da gülümsedim. Bu benim... Umudumu, merhametimi hissettiğim ilk doğum günümdü. Peki merhamet tohumları hiç biter miydi? Pek sanmıyorum... Elif Sena Aydın

ÜMİTVAR

“Merhaba bu fotoğraftaki çocuğu gördünüz mü? Henüz 3 yaşında, lütfen iyi bakın...” Kaçınıcı kez olduğunu bilmediğim, boş bakışlar ve olumsuz mırıldanmalar sonucu derin bir nefes çekip fotoğrafa diktim bakışlarımı. Sarı kıvrıcık saçları, büyük ela gözleri, sevimli sevimli kıvrılan dudaklarıyla bakıyordu küçük oğlum daha birkaç hafta önce bana... Sokaktan geçen insanlara döndü bakışlarım bu ne umursamazlık, bu ne koşuşturmacaydı böyle... Burada mıydı küçük oğlum, karışmış mıydı kalabalığın içine minik adımları, çok korkuyor mudur bensiz?...

Hava kararmış, bulutlar küçük kar tanelerini yeryüzüne indiriyordu yavaşça... Pek de uzaklardan gelmeyen melodi sesiyle irkildim. Cebimde titreyen telefonu çıkardım.” Derin neredesin tatlım?” hoşnutsuz bir nefes aldım. “ Oğlum neredeyse orada Sezgin, sokakta... Bir şeyler bulabildiniz mi?” karşı taraftan gelen küçük bir iç çekiş sesi... “İki haftadır ne deniyorsa o, hiçbir iz yok...” ses tonundaki sinir kırıntılarına karşı bir damla göz yaşı aktı usulca yanaklarıma... Cevap bile vermeme beklemeden telefon kapandığında haklı olduğunu düşündüm gerçekten de öyleydi... Eve dönmeden önce sokağa göz gezdirdim . Gezdiğim, onu aradığım kaçınıcı sokaktı bu böyle... Adımlarım arabayı bulmadan önce mırıldandım. “ Annene gel küçük meleğim, saklambaç oynamak için çok soğuk...” Arabadan aldığım el ilanlarını yerlere fırlattım. Hıçkırıra hıçkırıra ağlayarak tamamladığım eve gidiş yolunu, gözümünden akacak tek bir damla yaş bırakmadan bitirdim... Kapıyı açmak için çıkardığım anahtarı kilide sokacaktım ki kapı aniden açıldı. Kafamı kaldırıp puslu gözlerimle karşımda duran zevahiri inceledim. Dudaklarım büküldü fütursuzca, yaşadığım onca şey dağıldı zihnime.” Fatma Teyzem...” titreyen vücudumu kendine çekti, sıkıca sarıldı. “Şşşş... Buradayım kızım gel bakalım içeri...” ceketimi, beremi yavaşça çıkardı, itiraz etmeden koluna girdim. Koltuğa oturduğunda bende dizlerine koydum ağır gelen başımı. Yavaşça ellerini saçlarıma koydu. “Yoruyorsun kendini kızım, anlıyorum seni de ama karnında da can var senin, bırak polisler işini yapsın...” gözlerimi kapatıp elimi karnıma koydum.” Dayanamıyorum Fatma Teyze anla beni nolur...” saçlarıma ufak bir buse kondurdu.” Anlıyorum kızım ama bari bırak Sezgin halletsin...” Sinirli ve yorgun bir nefes çektim. “ Henüz ona söyleyecek vaktim olmadı.” Tekrar ağzını açacağını hissedince,” Fatma Teyze lütfen, kaldıramıyorum...” Mırıldadı ve şefkatle saçlarıma okşamaya devam etti... Uykuya zor da olsa daldığımda yine o günü göreceğimi biliyordum...

2 hafta önce...

“Hadi bakalım küçük maymun, parka gitmeye hazır mıyız?” Işıldayan gözlerle bana döndü, bozuk aksaniyle kısa bir ‘evet’ gönderdi. Montunun önünü çektim ve mavi beresini kıvrıkcık saçlarını zapt edip taktım. Ayakkabılarını minik ayağına geçirip kucağıma aldım onu. Hissettiğim mide bulantımı ona sezdirmeden unutmaya çalıştım. Minik bedenini çocuk koltuğuna oturtup kemerini sıkıca bağladım. Sürücü koltuğuna geçip kocaman gülümsedim. “Büyük parka mı gidelim yoksa yunuslu olana mı bebeğim?” heyecanla zıplamaya çalıştı olduğu yerde “Büyük, büyük, büyük, büyük...” söylemeye çalıştığı kelimeler yüzündeki sevimli gülümseme nedeniyle daha da bozuk çıkıyordu. Arkaya dönüp içimdeki sevgiyi dizginlemeye çalışıp yüzüne öpücük kondurdum. “ O zaman sıradaki durağımız dev park!” koltuğunda zıplayıp aynı anda sevinç dolu mırıltılarla etrafına ışık saçıyordu. Hissettiğim burukluğa rağmen bende ufak bir tebessüm koydum çehreme. Sanki son günlerimiz gibi, bir daha ellerini tutamayacakmış gibi eğlendim onunla. Minik elleri daha dondurma külahını tutamamıştı oysa ki, öyle değil mi?...

. Daha fazla dayanamayacağı sinyalini veren mideme bu sefer göz yumamadım. Arabayı eczanenin önüne çektim. Arkamı dönüp hızlıca konuştum. “Anıl beni dinle anneciğim. Arabadan inmek yok tamam mı? Anne hemen gelecek. Anladın değil mi annecim?” küçük kafasını salladı, bukleleri önüne düştüğünde uzanıp onları düzelttim ve kemerini çıkardım. Eline ayısını verip telaşla arabadan dışarı attım bedenimi. Eczaneye girdim ağzımı açmak üzereydim ki dünyayı karanlık görmeye başlayan gözlerim ne buna izin verdi ne de ayakta kalmama... Gözlerimi tekrar açtığımda eczane çalışanları ve birkaç insan başımda toplanmış bana bakıyordu. Ne olduğunu sorgulamaya başlamıştım ki aniden aklıma gelen minik beden nedeniyle itirazları duymadan ayağa kalktım. İçimden ettiğim bilmem kaçınıcı duayla arabaya ilerledim. Gördüğüm boşluk sertçe yutkunmama neden oldu, titreyen bacaklarım daha fazla direnemedi...

*****

Gözlerimi açtığımda Fatma Teyze gitmiş yerini Sezgin almıştı. Hissettiğim mide bulantısı ani ve beklenmedikti koşarak gittiğim banyoda soluklandım. Sezgin içeri girdi ve kapı pervazına yaslandı. “Bugün de sokak sokak gezecek misin, hasta olma uğruna?” gözlerimi kapattım. “ Bunu hamile karın yerine sen ve polislerin yapacağını düşündüğüm için, hayır bugün evde oğlumu bekleyeceğim...” şaşkınca bana baktığında omuz silktim ve yanından geçip salona, koltuğa bıraktım kendimi yüzümü buruşturarak.” S-sen... O-o yüzden, o gün...” gözlerim istemsiz dolduğunda başımı salladım. Yanıma oturdu gözleri ve elleri karnımı bulduğunda konuştu.” Oğlumuzu bulacağız, söz veriyorum...” Son söylediklerini kısa bir duaya çevirerek yüzlerce kez zihnimden geçirdim...

1 ay sonra...

Zaman geçiyordu, bir şeylerin boşluğuna alıştırdunuz ama içinizde bir yerde yarattığı boşluğu hissediyor, en beteri görüyordunuz... “ Hadi Sezgin hızlı ol biraz.” Yaklaşık 10 dakika önce gelen telefon sebebiyle alelacele evden çıkıyorduk. Uzun zaman sonra küçük bir umut için de olsa...” Geldim, hadi...” koluna girdim, arabaya bindik ve yarım saat içinde karakola gittik. “ Yavaş ol biraz Derin.” Kapıyı tıklatıp cevap beklemeden amirin odasına girdim. “Neler oluyor memur bey?” eliyle oturmamızı işaret etti. Oturdum ve gergince dizlerimi oynattım.” Bir iz bulduk...” merakla ona baktığımızda çekmecedeki mavi bir bere çıkardı.

Gözlerim dolarken bereyi burnuma götürdüm. “Bu, onun...” hıçkırarak ağlarken Sezgin elimi sıkıca tuttu. “ Bir şeyler bulduk sanırım...” ellerimi ağzıma götürüp gözyaşlarımı akıttım. Benim küçük meleğim için hala umut vardı değil mi?...

Oğuz Gülkan...

Yeni yakaladığı huzurun sesiyle eve girdi. Sessizce salona girdi, karşıdaki manzaraya dudağının kenarıyla gülümsedi. Ceketini sandalyeye astı. Karşısında gördüğü kadın ve kucağında duran çocuğa sevgiyle bakan gözleri hüzne dönüştü... Kaç hafta geçmişti onu bulalı bu yaralı ruhlu kadının? Kaç insanın canını yakmıştı? Masadan birkaç hafta önce yerden bulunduğu el ilanını aldı ve derin bir nefes aldı. Yolda bıraktığı bereden sonra bulunduğu bu sahte huzurun yok olacağını biliyordu ama evlat kaybetmenin ne olduğunu en iyi onlar bilmiyor muydu? Üzgün yüzle uyuyan kadına baktı, bu olması gerekendi, o zaman canı niye bu kadar yanıyordu...

*****

Polislerin bulunduğu evin önündeydik şimdi... Ah küçük oğlumun bedeni de burada mıydı acaba? Umutla dolan yüreğimin sesini dinledim... O buradaydı, biliyordum...” Her şeye hazırlıklı olun ve lütfen geride kalın.” Sezgin beni de kendisiyle beraber evden uzaklaştırdı. Polisler içeri girdi ve kapıyı çaldı. Yükselen ve birbirine karışan sesleri ayırmakta zorlanıyordum. Polisler içerden esmer, uzun bir adamla dışarı çıktığında gözlerim oğlumu aradı. Adam pişmanlıkla gözlerime baktı ve başıyla arkayı işaret etti. İçgüdülerim yüzünden sanırım koşmaya başladım. Sezgin de polislerle beraber bağırarak peşimden koştu. Gözlerim evin arkasında kucağında oğlumla koşan kadına takıldı.” Hey! Hey, oğlumu geri getir!” Anıl gözlerini açıp ağlamaya başladığında kadın arkasına dönüp baktı ama hâlâ koşuyordu. “ O benim oğlum, o Ateş... Geri geldi bana o, ölmedi...” Yaşadığım duygu karmaşasına karşın içimden bir ses kadına acıdığımı söyledi... “ Bana bak, bak! Tamam ben durdum sende istediğin yere gidersen, beni dinle...” adımları yavaşladı.” Bak durdum, dinle beni...” durdu ama arkasını dönmedi. Anıl’a gülümsedim, saçları ne de uzamıştı miniğimin...

“ Biliyorum canın acıyor. İnan bana seni çok çok iyi anlıyorum...” kısa bir bakış attı arkasına.” Evladını kaybetmek, onu o küçük bedeniyle toprağa vermek çok zor bunu ben belki anlayamam ama sen evladını kaybetmenin ne demek olduğunu biliyorsun, lütfen bana bunu yaşatma...” yavaşça arkasını döndü yanımda polisleri görünce ifadesi gerildi.” Bana bak, gözlerimin içine bak...”

Küçük siyah gözlerini yeşillerime dikti.” Hayatta her zaman ama her zaman umut edilecek şeyler var canım. Ben 5 yaşına kadar yetimhanede bir aile bekledim, hiç vazgeçmedim... Sen oğlum aldın benden... Durmadan, bıkmadan aradım onu, umudumu kaybetmeden... Gel birlikte ayağa kaldıralım seni, Anıl’a da birlikte öğretilim yaşadıklarımızı, hayatı...” gözleri yaşlarla parıldadı. Yavaş yavaş yanıma yürüdü, tam karşımda durdu. Kucağından büyük bir özlemlerle Anıl’ı aldım. Sezgin’le beraber ona sarılıp hasret gidermeye çalıştık.” Ah küçük maymun, anne seni çok özledi, çok...” uzamış kıvrık bukellerine dokundum şefkatle. Yere indirdim küçük bedenini hafifçe... Yanında diz çöktüm. Kocaman gözleri yeni yeni belirmeye başlayan karnıma takıldığında mümkünmüş gibi daha da büyüdü gözleri.” Karnın!” elini karnıma koyduğunda gülümsedim.” Dev gibi olmuş değil mi maymun?” heyecanla başını salladı. Gözüne gelen asi bukleyi kulağının arkasına atıp özlemlerle öptüm yanağını... Sezgin Anıl’ı kucağını aldı. Polisler kadın ve adama doğru yöneldiğinde elimi kaldırdım. “Durun lütfen! Şikayetçi değiliz.” Sezgin de dahil herkes şaşırırsa da benden başka konuşan yoktu.” Seni iyileştirmeme izin verir misin? Elimi tutar mısınız?” umutla baktım yüzüne. Elimi uzattım ona doğru. “Kızgın değil misin bana?” kızgındım ama onun önüne geçen bir duyguya sahiptim; empati...” Sen bana istemeden de olsa çok şey fark ettirdin. İnsanlar çok umursamaz herkes kendisiyle meşgul ve kimse birbirinin umuda ihtiyacı olduğunu görmüyor. İzin ver kalıpları kırılalım, birlikte...” yeni göz yaşları badem gözlerinden kayarken benim de gözlerim puslu görüyordu etrafı... Yanımızda duran iki adam da bize bakıp burukça tebessüm ettiğinde kadın elimi tuttu ve kollarını boynuma sardı. Hıçkırarak ağlamaya başladığında yutkundum ve sırtını okşadım. “ Herkes gibi, her şey gibi geçecek...”

6 ay sonra...

Zeynep Gülkan...

Aylar geçmişti küçük dünyamızda; umut dolu, acı dolu... Değişmiştim ama içimde bir yerde kabuk bağlamıştı yaralarım. Belki dokununca kanıyordu, belki çok acıtıyordu ama her şey gibi bu da geçerci öyle değil mi?... Karşımda duran mucizelerimi seyrediyordum şimdi...” Anıl! Oğlum neden Helin’in eteğini çekiyorsun! Anıl sana ‘hayır’ dedim. ” Derin karnı burnunda olmasına rağmen sürekli Anıl’ın peşinden dolaşmak zorundaydı, ya da öyle hissediyordu. “Helin! Gel kızım dinlen biraz şimdi...” Helin... Acımın, kanayan yaramın sönmesini sağlayan küçük mucizem... Umutlarımızı birleştirip ‘büyük bir takım’ olmamızın sebebi... Yanımıza geldi ve Oğuz’un kucağına oturdu.” Yetimhanede çok oynuyorduk alışmışım ben anne...” tatlı bir gülümseme gönderdim ona, ne desem dinlemeyecekti zaten... Yanağıma ufak bir buse kondurup parkta oynayan çocukların arasına karıştı.

Tekrar Derin'e baktım. Anıl'ı kucağına alacakken inledi, Sezgin koşarak Anıl'ı kucağına aldı ve Derin'i banka oturttu. Hızla yanına gittim. "İyisin canım değil mi?" telaşla sorduğum soru karşısında gülümsedi." Kızımın futbolcu olması dışında, hayır bir sorun yok..." Sezgin Anıl'ı yere indirdi ve Derin'in yanına oturup Anıl'ı dizlerine aldı. Elini Derin'in karnına koydu." Anneni üzme kızım bunu abin zaten yapıyor..." hepimiz kakhaha attık. Derin Anıl'a döndü ve ellerini kıvrıkcık saçlarına koydu. Yüzünde her zamanki anlayışlı ve huzur dolu gülümsemesi vardı." Anneciğim Helin senin ablan ve ablaların saçları veya eteği çekilmez. Uslu duracaksın tamam mı?" Anıl heyecanla dudaklarını açıp yarım yamalak sordu." Peki kardeşin çekilir mi?" bu sefer Sezgin uyardı oğlunu." Hayır oğlum... Onu koruman gerekir..." Anıl ani bir hareketle Derin'in kucağına atladı. Biz telaşla bakarken Derin gülümsedi. Anıl önce Derin'i sonra karnını öptü." İkinizi de korurum ki..." Derin küçük bir kakhaha attı." Bak sen şu küçük maymuna!" Neşeli geçen dakikaların ardından Derin'le yalnız kaldık, bana döndü." Geçmiş mi?" burukça tebessüm ettim. "Geçmiyor, peki geçecek mi?" Derin gülümsedi ve elini omzuma koydu." Geçmeyecek... Tam da bu yüzden yerine başka şeyler koyup umut ediyoruz..." Başımı omzuna yasladım o da şefkatle okşadı siyah tutamlarımı. Bu sefer ben mırıldandım. "Herkes gibi, her şey gibi geçecek..."

Rüya

Daha güneş doğmamıştı. Saatin çalan alarmı ile yine sarsıcı bir rüyadan uyandı ve birkaç dakika rüyanın etkisinden çıkmak için yatakta bekledi.

Kendini kazır hissettiğinde kalkıp alarmı kapattı ama hâlâ rüyanın etkisinden çıkmış değildi. Sersem, uyku haliyle elini yüzünü yıkadı ve ocağa çay suyu koydu. Annesi kalkıp kahvaltıyı hazırlayana kadar üstünü giyindi, çantasını hazırladı. Kafasında dönen rüyası ile kahvaltısını yaptı ve yola koyuldu.

Davaya girmeden son bir kez dosyayı incelemek istedi ancak gördüğü rüya dosya için verdiği son kararı bile etkileyecek cinstendi. Dosyayı kapattı, kulaklıklarını taktı ve sadece şarkıya odaklandı. Uzun zamandır üstünde çalıştığı hatta rüşvet aldığı davanın gördüğü bir rüya yüzünden değişecek olması ihtimalini kabul edemiyordu.

Nihayet mahkeme salonuna gelmişti. Kapıdan içeri girdiğinde karşısında davacıyı görünce dondu kaldı. Yapabilecek miydi gerçekten? Sırf aldığı birkaç kuruş para uğruna bir canı içeri atabilecek miydi? Müvekkilin sırtına vurup " Ee deviriyoruz değil mi bugün?" demesi ile kendine geldi. Belli belirsiz kafasını aşağı yukarı sallayıp mahkeme salonuna girdi. Aklında hâlâ rüyası dönüp duruyordu. Sonunda karar Verdi; bir canı, paraya değişmeyecekti.

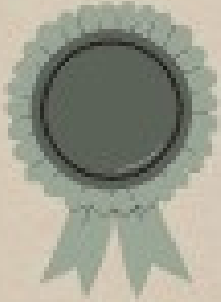
Mahkeme bittiğinde müvekkilin bağırp çağırarak hakaretlerine hatta saldırısına maruz kaldı. Polisler iki tarafı da ayırır ayırmaz davacının gözüne bakarak müvekkile: "Paranı hesabına atarım."dedi ve gitti. Şimdi kuş gibi hafifti, ne aklını kemiren bir rüya ne de vicdanına ağır gelen bir dava yoktu artık.

Mükemmellik Yitiği

Kapıdan içeri girdim, her detayına özenerek odayı inceledim. Hissettiklerimle çökmüştü sanki omuzlarım, ne hissedeceğimi bile hesaplamalıydım oysa. Kalbimdeki ağrının fiziksel olmadığını biliyordum, duvarları arkalarımı görmek istercesine inceleyerek yürümeye devam ettim.

Sanki adımlarım bile kusurluydu o an. Sağ ayağım fazla mı öne basıyordu acaba. Kusursuz olamayacak mıydım hiç? Kaderim böyle miydi? Duvardaki çatlaklar sanki hayal kırıklarımı temsil ediyordu, muntazam duran ama tozlu kitaplar yetersizliğimi, çerçeveden bana gülümseyen genç kız hayallerimi...

Küçükdüğüm geldi aklıma: Başarısız olduğumda tokat atan, tahta cetvelleriyle ellerime vuran öğretmenlerim... Yeterli geldiğime inandığım her şeye bakıp üzgünce omuzları düşen annem geldi hatırlama. Benim kızım daha iyisini yapar, diyen babamın sesini duydum sanki. Sıkıntıyla kaşınmaktan yara olan kolumu defaaten kaşıdım. Ne zaman bulutları boyamak için elime mor renkli kuru boyayı alsam bana kafa sallayan yetişkinler... Hâlâ bu odadaydılar sanki. Bana umuttan yoksun gözlerle bakıp, ne kadar yanlış olduğumu söylüyorlardı. Onca konuşma beynimde yankılanıyor, bir halat gibi boğazımı sıkıyordu. Herkes farklıdır, demişti aynı bankta oturduğum biri. "Balığı sudan çıkarıp nefes al diyemezsin, bir insanın da kafasını suya gömüp nefes al diyemezsin." Ama onu dinlemek istemedi kimse, çünkü onlar da böyle büyümüştü. Sıkıntıyla bir nefes verip dolan gözlerimi tavana diktim.

Çocukluğum karşımdaydı ve hiddetle bana hesap soruyordu. "Neden en iyisi olmadım?" Neden mi olmadım? Kilolu bir çocuktum mesela, onlarca kilo verdim ama yine de mükemmel değilim. Derslerim kötüydü; büyüdüm, bazı şeyleri başardım ama mükemmel değilim. Elime kaydı gözlerim, ne kadar da yabancıları bana. Karşıdaki ayna da bana ait olduğunu kavramakta güçlendiğim simamla yüz yüze geldim: yeterince ince olmayan belim, çekici olmayan gözlerim, mükemmel olmayan renkte gözlerim... Eksik, kusurlu ve yetersiz... Yelkovanın akrebin peşinden koştuğu onca zaman tek bir gayem olmuştu halbuki: Mükemmel olmak. Göğüs kafesimden yukarı yükselen sıkıntı, dakikalar geçtikçe artıyordu. Odanın köşesinden kendime bakıyordum sanki. Kendi kendimi tanımadığım, hayatla bağlantımı tamamen kaybettiğim farklıydım. Elim masaya değiyordu ama sanki bana ait değildi, kolum koluğun kumaşıyla temas ediyordu, parmakların daha mı küçüktü eskisine göre? Hissettiğim yabancıyla iyice yanlışlaştım. Yalnızlaşmak herkese göreymi ama mükemmel olamayan insanlar... Onlar gün geçtikçe daha da yanlışla bulamıyorlardı, yanlışlaşıyorlardı.

Hiçbir şeyim tam değildi; benliğim, hayallerim, hayat amacım, kıyafetlerim, attığım adımlar, hissettiğim duygular, çizdiğim resimler, yazdığım yazılar... Bir anda tüm hayatımı kenara atmış gibi hissettim. Bunlara kaygılanmak uğruna neler kaybetmişim? Hangi anların tadını çıkaramamışım kim bilir? Kendime yaptığım şeyle yüzleşmenin ağırlığı, o kadar beni aşırıyordu ki o an bu yükte kamburum çıkmaya başladı sanki. Savaş alanının ortasında silahsız, çaresiz oturuyormuş gibi hissediyordum artık. Elim benden habersiz radyoyla buluştu, ses yükselttim. Çalan şarkının ses bile eskisinden farklı geliyordu kulağıma. Melodiler ne kadar ankör diye düşünmekten kendimi alıkoyamadım. Kafanın içindeki sesleri öylesine kaskamıyorlar ki onlar varken uğramıyorlar sana. Ancak o melodiyi duymak istediğinde, yeterli özeni gösterdiğinde seçebiliyorsun notaları. Benim aksime, arka fonda piyano çalan kişi ne kadar kusursuzdu. Kaç kusurlu denemeye mâl olmuştu kim bilir. Sadece bunu düşünmek bile içimde bir yerde, içinde acımasız sıcaklıktaki lavları saklayan kapıyı açtı. İçimden akıp giden sıcaklık hüznüme hüznü, acıma acı katladı.

Her zaman olduğu gibi saatlerce kaldığım bu odada da asla ama asla tam, mükemmel olamamak ne acıydı

Fatma Zeynep Köse

KALABALIK

Ne evde ne de sokakta... Tek istediği gürültü ve kalabalıktan uzak, sakin bir yer bulmaktı. Hızlı adımlarla caddeye doğru yürüdü. Düşüncelerini farklı bir yöne çekmek için etrafında olup bitenleri ince elemeye başladı. Arkadaşlarıyla kafede oturmuş iyi vakit geçiren hanımlar, caddeden kenarındaki dükkanların yanından geçerken ihtiyacı olan bir ürünle karşılaşma ümidiyle adımlarını yavaşlatan bir adam, binaların gölgesinde öğle uykusuna hazırlanan bir grup ke di... Hepsi nin bir uğraşı, bir amacı vardı. Kalabalıktan soyutlanıp, öncelikli işlerine yöneliyorlardı. Hem de bu kadar gürültü içinde... Sanki herkes bir fanus içinde kendi dünyasını kurmuş istediğini içeri alıyor, istediğine ise çıkış yolunu gösteriyordu. Nasıl zihinlerinde olan birçok düşünceyi kusursuz şekilde de ne tliyorlardı? Her olay, her düşünce onu neden bu kadaryoruyordu? Ne zaman kendi fanus içindeki dünyasını kuracaktı?

Neden dışarı çıktığını anımsamaya çalıştı. Uzaklaşmaya çalıştığı çevresinde ki kalabalık değil de onu asla yalnız bırakmayan farklı bir kalabalıktı. Kaygılı düşünceleri... Bütün varlıklardan izole olmuş bir ortam bulsa da bu kaygı, stres, anlamsızlık onun peşini bırakmayacaktı. Aksine bu boşluk ile birlikte hep bir halının altına süpürdüğü cevasız sorular haykıracak, söyledikleri her bir köşede yankılanacaktı. Burun olmasını istemiyordu ama bazı düşünceleri arkasında bırakmalıydı ki yerine onu doğru yola iletecek yenileri gelsin.

Ellerini başına götürdü ve sanki başını sakinca aklından geçirdikere sessizle çekmiş gibi bastırdı. Zihnindeki kalabalıklar kendi yollarını bulup ayrılacak, farklı yönlere dağılacaktı. Sağlıklı düşünceler ise kendi dünyasını kurmasında ona yardımcı olacaktı. Temennisi buydu ama bu kalabalıklar dağılacak gibi değildi.

Firdeos Gedik

pergel

EDEBİYAT DERGİSİ

Kalbinde merhamet
olmayana cennet yoktur.

İSİM

Mübarek bir Ramazan akşamında, Gökhan ve Çilem çifti anne ve babalarını bir araya getirerek bir iftar yemeği düzenler. Çilem hamiledir ve birkaç hafta sonra doğumu vardır. Aile toplanmış akşam olmuştur. Yemekler yenmiş muhabbet edilirken Çilem'in sancısı gelir ve aile apar topar hastaneye gider. Çilem nur gibi bir kız çocuğu dünyaya getirmiştir. Anneanne Müjgan ve eşi Cevdet, babaanne Fatma ve eşi Musa dede ilk torunlarının sevincini yaşarken akıllarına bir soru gelir: Bebeğin ismi ne olacak?

Çilem: Oy benim bebeğim, benim melek yüzlüm, mis kokulum nasılsın bakalım? Benim bebeğim, annen sana kurban olur. (Bebek kucağında severek).

Müjgan: Ne münasebet Fatma Hanım, bir isim konulacaksa benim ismim konulmalı. (Fatma Hanımla tartışarak).

Fatma: Müjgan eski bir isim bir kere Fatma olmalı, hem Fatma'nın modası da geçmez benim adım konulmalı torunuma.

Musa: Durun hanım! D

urun bir yahu, bırakın da anne babası karar versin bebeğin ismine.

Geldiğimizden beri susmadınız.

Cevdet: Al benden de o kadar Musa Beyciğim. Bu yaştan sonra başım kaldırmıyor vallahi.

(Çilem ve Gökhan olup bitenleri şaşkınlıkla izler.)

Fatma: Çilem kızımıza soralım o halde: (Çilem'e dönerek) Sence bebeğin ismi Müjgan mı olmalı, Fatma mı? Çilem kızım sen söyle.

Çilem: (Çilem biraz kızarak göz ucuyla ve hafif dişlerini sıkarak Gökhan'a bakar.) Aslında biz başka isimler düşünmüştük değil mi Gökhancığım.

Gökhan: (Korkmuş ve şaşırmış bir ifadeyle biraz afallayarak) Ya tabii, öyle yapmıştık biz.

Müjgan: Olur mu öyle şey canım, koskoca anneannesinin ismi dururken başka isim mi konurmuş. (Bir yandan da Fatma Hanıma dik dik bakar).

Cevdet: Hanım bir durun gitmeyin çocukların üstüne. İnsan bu, hemen dan diye konulmaz ismi.

Müjgan: Sen bir dur Cevdet, karışma. Müjgan mı, Fatma mı?

Çilem: Aslında biz Gökhan ile daha modern anlamlı, egzotik bir isim koymak istiyoruz annecim.

Fatma: İstemiyorsanız zorlayacak değilim gelin hanım. (Alınmış bir şekilde)

Müjgan: Ben de zorlamam zaten. Aklınızda bir şeyler var mı bari? (Biraz gücenmiş bir şekilde)

Gökhan: Biz Asena, Akyıldız ya da Mebrure düşündük ama karar veremedik. Siz ne dersiniz?

Musa: Ben Asena'yı sevdim. Anlamı neymiş bunun kızım?

Çilem: Türk mitolojisinde efsanevî bir dişi kurda deniyormuş babacığım. Hem de Türk kadın askerlere de Asena diyorlar.

Cevdet: Ben de sevdim bu ismi dedesi gibi asker olsun benim kızım. (Gururlanarak etrafa bakar.)

Müjgan: Ben Mebrure'yi sevdim. Bunun anlamı neymiş evladım?

Gökhan: Hayırlı, beğenilmiş, makbul demekmiş anneciğim.

Fatma: Mebrure olmaz, o ne öyle teyze ismi gibi beğenmedim ben. Asena olsun benim de hoşuma gitti o.

Çilem: Ben de Asena'yı sevdim ama Gökhan emin olamadı. Sen ne diyorsun

Gökhan?

Gökhan: Emin değilim aklım karıştı. Düşünmek gerek biraz. Aceleyle getirmeyelim derim.

Cevdet: Damat doğru söylüyor, hemen koymayalım bekleyelim biraz.

(Bir sessizlik olur sessizliğin ardından bebek ağlar, bebeğin ağlaması üzerine içeri hemşire girer.)

Hemşire: Merhaba Çilem Hanım nasıl hissediyorsunuz? (Bir yandan da bebeği kucağına alıp hafif hafif zıplattır.)

Çilem: İyiyim teşekkürler.

Hemşire: (Annenin kucağına bebeği verir ve aile üyelerine döner) “Anne ve bebeğin dinlenmesi gerek sizi dışarı alalım”

(Bütün aile üyeleri dışarı çıkar. Çıkarken kendi kendilerine söylenmektedirler. Dışarıdan hâlâ isim tartışması duyulmaktadır.)

Aradan aylar geçer nihayet bebeğin ismi konulmuştur. Anne Çilem ve baba Gökhan uykusuz geceler geçiriyorlardır ancak mutludurlar. Bebeğin ismi Asena konulmuştur. Fatma Hanım ve Müjgan Hanım hiçbir zaman iyi geçinemez ama torunları Asena için birbirlerine katlanırlar. Asena bebek iki ailenin de ilk torunu olduğundan hep sevilip şımartılmıştır. Yıllar geçtikçe anneanne Müjgan, babaanne Fatma ve dedeler Musa ve Cevdet teker teker aralarından ayrılıp ebediyete giderler. Bu çok şımartılmış ve çok sevilmiş küçük kız çocuğu ise adının gereği gibi gerçek bir komanda olup Türk ordusuna katılır.

ANKET

(Salonda annesiyle oturan Zeynep, annesine öğretmeninin verdiği anket ödevini hatırlatır.)

Zeynep: Anne, hocanın verdiği anketi yapacaktık bugün. Hadi yapalım.

Anne: Olur kızım. Git babanı çağır. Gelsin yapalım.

(Zeynep babasına seslenir.)

Zeynep: Baba, baba! Hani bugün anketi yapacaktık ya, salonda seni bekliyoruz.

Baba: Tamam kızım son bir işim var, bitireyim geliyorum.

(Baba da çayını doldurup salona gelir)

Zeynep: Evet başlıyorum. İlk sorumuz: Evde ev işlerini kim yapıyor ve ev işlerine kim yardımcı oluyor?

Baba: Bu da soru mu kızım? Annen yapıyor, sen de yardım ediyorsun.

Anne: Evet bu da soru. Neden yardım eden bir kere de sen değilsin? Yapsan elin düşer sanki.

Zeynep: Haklı...(Güler.)

Baba: Tamam yardım edeyim, sen de git benim yerime akşama kadar dışarıda çalış kızım, gülmesi kolay. Allah Allah...

Anne: Evet bu konuda da sen haklısın sanırım. Ama bir ara mutfağa da teşrif ederseniz mutlu olurum

Baba: Bakarız...

Zeynep: Tamam diğer soru.

(Baba çayından bir yudum alır.)

Baba: Ne güzel bir içecek değil mi?

Zeynep: Biraz konu değiştirmeye çalışıyormuşsun gibi geldi baba. Sıkıldın mı?

Anne: Baban bu kızım, haberleri kaçıyor.

Baba: Annen vurdu ve yine gol oldu.(Güler.)

(Zeynep duraksar ve soracak başka soru bulamaz)

Anne: Kızım hadi, soru yok mu başka? Hocan da pek bir şey sormamış sanırım.

(Zeynep'in kafası aşağıya düşer.)

Zeynep: Aslında böyle bir anket yoktu, son zamanlarda herkes çok çalışıyor belki eğleniriz diye düşünmüştüm. Özür dilerim.

Baba: Ne özürü kızım, biz özür dileriz böyle bir plan yaptığın için. Ama bir sonraki planında odanın kapısını açık bırakma. Biliyorsun sesli düşünüyorsun.

Anne: Aynen öyle. Bil bakalım biz bu planı genişletmek ve biraz daha eğlenceli hale getirmek için ne yaptık?

(Zeynep meraklı ve şaşırılmış gözlerle kafasını kaldırıp annesine ve babasına bakar.)

Zeynep: Ne yaptınız, ne yaptınız? Hadi söyleyin!

(Anne arkasında sakladığı lunapark biletlerini çıkarır.)

Anne: Biraz eğlenmek herkesin hakkı değil mi?

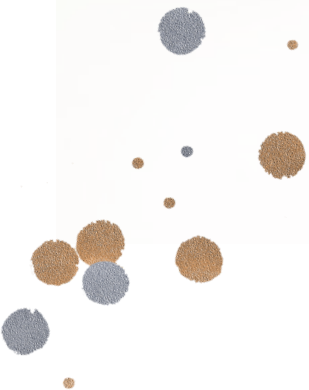
Baba: Belki dönüşte bulaşıkları bile yıkarım belli olmaz.

(Zeynep, babası ve annesi birden gülmeye başlarlar. Hazırlanıp lunaparka giderler. Çok eğlenceli bir gün geçirirler)

Dünyada felsefi romanın olduğu kadar Robinsonad/adasal roman türünün ilk örneği olan Hay Bin Yakzan (Hay Bin Yakzan, s.62), İbn Tufeyl'in tek felsefi eseridir. Batıda Daniel Defoe'nun Robinson Crusoe adlı eseri yazıldığıında Robinsonad ortaya çıkmış ve İbn Tufeylin Hay Bin Yakzan'ı türün ilk örneği kabul edilmiştir. İbn Tufeyl'in Hay Bin Yakzan'ından esinlenerek yazılan eserlere örnek olarak Rousseau'nun Emile'i, Thomas More'un Ütopya'sı, Daniel Defoe'nun Robinson Crusoe'u söylenebilir (Hay Bin Yakzan, s.63). Birçok yazar ve araştırmacı Daniel Defoe'nun Hay Bin Yakzan'dan etkilendiğini söylemekte Carra De Vaux bunu söyle dile getirmekte: "Robinson'daki fikirler, ahlak anlayışı, sistemler, her şey apaçık kanıtlıyor ki, Daniel Defoe, İbn Tufeyl tarafından yazılan romanın Latince tercümesinden esaslı biçimde etkilenmiş ve esinlenmiştir." Genel anlamda bakıldığı zaman Hay Bin Yakzan eseri Robinsonad türünün ilk örneği olduğundan dolayı bu türün diğer eserlerinin de Hay Bin Yakzan'dan etkilenmesi söz konusudur.

İBN TUFEYL'İN HAY BİN YAKZAN'I VE DANIEL DEFOE'NUN ROBINSON CRUSOE ADLI ESERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Hay Bin Yakzan ve Robinson Crusoe eserlerinin kahramanları olan Hay ve Robinson'un adada bulunma nedenlerine bakıldığıında önemli farklar göze çarpar. Hay adada kendi isteği ile bulunmamıştır. Hay'ın adada bulunma nedeni iki rivayete dayanmaktadır: ilk rivayete göre Hay, toprağın farklı yapılarının (sıcak-soğuk, kuru yağ gibi) birleşmesi sonucu çamur mayalanmış ve zamanla Hay doğmuştur yani Hay anne babasız adada dünyaya gelmiştir. İkinci rivayete göre ise Hay'ın büyüdüğü adanın yakınlarında bulunan başka bir adada dünyaya geldiği ve aslında kendisinin bir prensesin oğlu olduğudur fakat adada bulunan sultan, prenses ve Yakzan'ın evlenmesini istememiştir bunun üzerine prenses ve Yakzan gizli bir şekilde evlenmiş ve hay doğmuştur. Sultanın evliliği öğrenmesini istemeyen prenses Hay'ı bir sandığın içine koyarak suya bırakır, suyun kabarması üzerine Hay'ın bulunduğu sandık yaşayacağı adanın ortalarına kadar onu sürükler. Robinson ise köle ticareti amacıyla yolculuğa çıkmış ve gemilerinin kaza yapması sonucunda adaya düşmüştür. Robinson'un adaya düşmesinde batı sömürgeciliğinin bir sonucu olarak adaya düştüğü görülmektedir. Batı sömürgeciliği, coğrafi keşiflerle birlikte Avrupalı insanların Amerika kıtasına gitmesi ve Amerika'da çalışacak köleler içinde Afrika kıtasındaki insanların alınarak Amerika kıtasına götürmesi ile Afrika kıtasını ve Amerika kıtasındaki hammaddeleri de kullanarak Amerika ve Afrika kıtalarını sömürmesidir. Bakıldığı zaman Hay Bin Yakzan adaya kendi isteği dışında gelmiş Robinson Crusoe ise kendi yapmış olduğu bir eylemin sonucu olarak adaya düşmüştür.

Hay Bin Yakzan'ı bir ceylan bulmuş ve ceylan ölene kadar Hay'a bakmıştır. Ceylan öldüğünde Hay neden öldüğünü anlamak için ceylanın içini açmış ve ceylanın vücudunda neyin bozulduğunu anlamak için başka bir canlıya bakmasıyla ceylanda ruha benzer bir şeyin bulunduğunu düşünmüştür. Hay'ın bu şekilde düşünmesi insanların hayvanlardan ayrılan özelliğini göstermektedir. İnsan düşünebilmektedir. Hay'ın bu olayı araştırması ve vardığı sonuç kendisini bir ileri düşünme düzeyine çıkarmıştır. Hay bu olaydan sonra düşünmesini geliştirmiştir, etrafını gözlemlemeye başlamıştır. Zamanla Hay kendini sadece düşünmeye vermiş, barınağından çok az çıkmaya başlamış, kendini ayakta tutabilecek kadar yemek yemiştir. Bu şekilde kendini arındırarak mutlak varlığı yani eşi ve benzeri bulunmayan Özne (Allah)'yi bulmuştur. Hay bu şekilde günlerini devam ettirirken Hay'ın doğmuş olduğu ada yani gelmiş olduğu adada hak din yayılmış ve Absal adında bir kişi ibadet için inzivaya çekilmek amacıyla Hay'ın bulunduğu adaya gelmiş ve Hay ile karşılaşmış. Absal ona kendi dinini anlatır. Hay bu dinin kendi düşünceleriyle aynı olduğunu fark eder. Hay, Absal'dan ibadetleri, emir ve yasakları öğrenir. Buradan insan aklının din ile çelişmediğini ve dinin akılla bulunabileceği görülmektedir. Fakat dinin emir ve yasaklarını, hayatımızı nasıl düzenleyeceğimizi öğrenebilmemiz için bir elçiye ihtiyacımız olduğu anlaşılmaktadır. Burada Hay da Absal'dan öğrenmiştir.

Robinson Crusoe ise sömürgecilik nedeniyle adaya düşmüş ve arkadaşlarını kaybetmiş fakat bu düşünceden vazgeçmemiştir. Kendisini adanın sahibi ve kralı olarak görmektedir. Kendine bir düzen oturtan Robinson, üzümünü toplar, keçilerini çoğaltır fakat bir gün sahilde bir ayak izi görmesi üzerine dehşete kapılır, barınağına döner. Yıllardır insansızlıktan üzüldüğü halde bir anda insan ayak izi görmesi onu çok korkutur. Sonraki günlerini daha tedbirli hareket ederek geçirecektir. Bir gün vahşilerin esirleri ile birlikte adanın kıyısına yanaştığını görür ve harekete geçerek esirlerden birini kaçıtır ve ona Cuma ismini verir. Robinson'un Cuma'ya karşı davranışları bizlere Robinson'un düşüncelerinin değişmediğini kanıtlamaktadır. Robinson Cuma'yı bir köle olarak kullanmış ve ardından onu kendi dinine girmesini sağlayarak onu zamanla bir kâhyaya dönüştürür. Görüldüğü gibi Robinson adada deneyimler kazanmış fakat düşüncelerini değiştirmemiştir.

SONUÇ

Hay Bin Yakzan ile Robinson Crusoe aynı türde olan eserlerdir fakat aralarındaki farklar açık ve belirgindir, ortak özellikleri ikisinin de insanlardan yani toplumdan uzun bir süre ayrı kalmış olan insanın tek başınayken yapmış olduğu ve düşünmüş olduğu şeylerdir. Robinson davranışları ve yaptıklarıyla Batı Medeniyetini temsil eder. Hay ise saflığı, arayışı ve hikmete olan hayranlığı ile Doğu Medeniyetini temsil eder (1).

Hay Bin Yakzan Tanpınar'ın değişimiyle "Müslüman âleminin tek romanı", 14. Yüzyıldan itibaren bellibaşlı birçok dile çevrilmiş ve Defoe, Bacon, Spinoza ve More gibi pek çok düşünür ve sanatçı üzerinde etkili olmuştur. Doğu, özellikle Osmanlı İbn Tufeyl'e ve yapıtına ilgisiz kaldı: Üzerindeki Hay Bin Yakzan etkileri olan Robinson Crusoe defalarca Türkçeye çevrilmiş, Hay Bin Yakzan, dilimize kazandırılmak için 1923 yılını, kitaplaşabilmek için ise 1985 yılını beklemiştir.(2)

Hayrunnisa Erdaglı

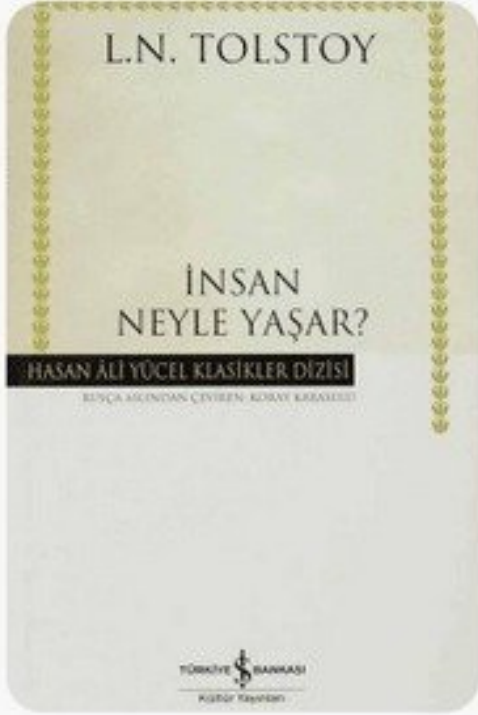
Kaynakça: 1. <https://www.indyturk.com>

2. Tufeyl, İ.(2017). Hay Bin Yakzan, Çev. M. Şerefeddin Y. Babanzade R. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul

3. Defoe, Daniel(2020); Robinson Crusoe, tütkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara

Tolstoy'un Soruları

9 Eylül 1828'de zengin ve asil bir ailenin çocuğu olarak Moskova'da dünyaya gelen Tolstoy insanı analiz eden ve Rus halkının toplumsal sorunlarını dile getiren bir yazardır. Realizm etkisinde eserler veren Tolstoy'un "İnsan Ne İle Yaşar" adlı eseri üç kısa hikayeden oluşan, tabiri caizse tek oturuşta okunmaya uygun bir eserdir. Yazar hikayelerinde insana dair bazı sorulara cevaplar verir. İnanç ve sevgi kavramlarının ağırlıklı olduğu bu eser sizi ufak bir sorgulamaya götürebilir, öğütler vererek önem sıralamanızda değişikliklere yol açabilir.

9 Eylül 1828'de zengin ve asil bir ailenin çocuğu olarak Moskova'da dünyaya gelen Tolstoy insanı analiz eden ve Rus halkının toplumsal sorunlarını dile getiren bir yazardır. Realizm etkisinde eserler veren Tolstoy'un "İnsan Ne İle Yaşar" adlı eseri üç kısa hikayeden oluşan, tabiri caizse tek oturuşta okunmaya uygun bir eserdir. Yazar hikayelerinde insana dair bazı sorulara cevaplar verir. İnanç ve sevgi kavramlarının ağırlıklı olduğu bu eser sizi ufak bir sorgulamaya götürebilir, öğütler vererek önem sıralamanızda değişikliklere yol açabilir.

Yıllar sonra Simon'un yanına iki çocuklu bir kadın gelir. Bu çocukları gören genç gülümser. Kadın çocukların kendine ait olmadığını, anne ve babalarının öldüğünü söyler. Kadın evden gittikten sonra bu genç melek olduğunu ve tanrının onu cezalandırdığını ayrıca şu üç sorunun cevabını bulması için görevlendirdiğini söyler:

- 1)İnsanın içinde ne vardır?
- 2)İnsana verilen ve verilmeyen şey nedir?
- 3)İnsan ne ile yaşar?

Yaşadıkları sonucunda aldığı üç dersi anlatan melek, Simon'un karısının ona merhamet ederek onu yaşatmasından ötürü insanın içinde sevgi ve merhamet olduğu, çizme siparişi veren adamın öleceğini bilmemesinden ötürü insana verilmeyen şeyin 'kendi ihtiyaçlarının bilgisi' olduğu, son olarak ise aslında az önce gelen çocukların annelerinin canını almakla görevli olduğu halde almayıp cezalandırıldıktan sonra o annenin ölmesine rağmen çocukların hiç tanımadığı biri tarafından bakıldığını görmesinden ötürü insana varlığını bağışlayanın Allah olduğu çıkarımını yaptığını söyler ve ardından kanatlanıp uçar.

İlk olayda görüldüğü gibi Simon ve karısının gence merhamet ederek içlerindeki sevgiyi ona sunmasıyla hem birinin hayatını kurtarmış hem de beraberinde şehirde ün yaparak durumlarını iyileştirmişlerdir. Sevgi bir çok güzelliğin önünü açabilecek kadar güçlü ve özel bir duygudur.

İkinci olayda da anlaşıldığı üzere insanın, her türlü maddi varlığa sahip olsa da kendinden bihaber olacak kadar aciz bir yapıda olduğunu hatırlatarak içsel bir sorgulamaya götürmektedir.

Üçüncü olayda ise yaşamın devam etmesinin herhangi bir somut öğeye bağlı olmadığını canın kaynağının yalnızca yaratıcı olduğunu, devamlılıklar için sadece başkalarının aracı kılındığını bize ispat etmektedir.

Kitapta yer alan "İnsana Çok Toprak Gerekir mi" adlı hikayede açgözlülüğün büyük bir hastalık olduğundan ve bu duygunun insana yaşattığı olumsuzluklardan bahsederek her zaman bir doyum noktasının var olması gerektiği vurgulanır.

'Üç Soru' adlı hikayede ise var olan anın sadece "şu an" olduğu ve oluşun şimdiyle sınırlı olduğuna vurgu yapılır. En önemli kişi şu an yanında olan kişidir. Çünkü gelecek belirsiz, geçmiş ise bitmiştir. Hikayede en önemli işin var olduğun o anda yapabileceğin iyilik olduğu çünkü aslında varlık amacının iyilik olduğu, insanın iyilik yapmaktan geri durmayarak anın kıymetini bilmesi gerektiği hatırlatılmıştır.

Hayrun Nisa Balkan

PERGEL

EDEBİYAT DERGİSİ

MERHAMET

"KALBİNDE MERHAMET OLMAYANA
CENNET YOKTUR"